

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ:	750
Αριθμ. Πρωτ. Αίτησ. Κατ. Εγγράφων:	50
Ημερομ. Κατάθεσης:	30/10/2025

Αθήνα, 30 Οκτωβρίου 2025

ΕΡΩΤΗΣΗ & ΑΚΕ

Προς τον κ. Υπουργό Πολιτισμού
κ. Υπουργό Περιβάλλοντος & Ενέργειας
Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων

Θέμα: Έλλειψη κυβερνητικού συντονισμού και υπονόμηση του θεσμικού πλαισίου προστασίας του Θαλάσσιου Πάρκου Αλοννήσου

Το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου – Βορείων Σποράδων (Ε.Θ.Π.Α.Β.Σ.) αποτελεί τον πρώτο θαλάσσιο εθνικό δρυμό της Ελλάδας και έναν από τους σημαντικότερους της Μεσογείου.

Ιδρύθηκε με το Προεδρικό Διάταγμα 519/Δ/1992, με σκοπό την προστασία σπάνιων θαλάσσιων οικοσυστημάτων και ιδίως της μεσογειακής φώκιας (*Monachus monachus*), ενός από τα πλέον απειλούμενα είδη στον κόσμο.

Η έκταση του Πάρκου υπερβαίνει τα 2.200 τ.χλμ., περιλαμβάνοντας τη θαλάσσια περιοχή γύρω από την Αλόννησο και τα νησιά Περιστέρα, Κυρα-Παναγιά, Ψαθούρα, Πιπέρι, Σκάντζουρα και Γιούρα.

Έχει ενταχθεί στο ευρωπαϊκό δίκτυο Natura 2000 (κωδικοί GR1430004 και GR1430007), σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ (“Οδηγία για τους Οικοτόπους”), την Οδηγία 2009/147/ΕΚ (“Οδηγία για τα Πτηνά”), και την Οδηγία 2008/56/ΕΚ για τη θαλάσσια στρατηγική.

Το θεσμικό πλαίσιο προβλέπει δύο ζώνες προστασίας:

- Ζώνη Α' (Πυρήνας Προστασίας): απαγορεύεται απολύτως κάθε μορφή αλιείας, αγκυροβολίας ή διέλευσης σκαφών, πλην ειδικά αδειοδοτημένων επιστημονικών δραστηριοτήτων.
- Ζώνη Β' (Περιφερειακή Ζώνη): επιτρέπονται μόνο ήπιες, παραδοσιακές δραστηριότητες, όπως παράκτια αλιεία μικρής κλίμακας από τοπικούς επαγγελματίες και οικοτουρισμός χαμηλής όχλησης.

Η αλιεία με μηχανότραπεzes και συρόμενα εργαλεία απαγορεύεται ρητά σύμφωνα με την Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη (ΕΠΜ) καθώς προκαλεί σοβαρή υποβάθμιση του θαλάσσιου πυθμένα και των λιβαδιών Ποσειδωνίας, που λειτουργούν ως φυσικοί πνεύμονες των θαλασσών και κρίσιμοι βιότοποι αναπαραγωγής των ιχθύων.

Η περιοχή της Αλοννήσου διαθέτει επίσης πλούσιο ενάλιο αρχαιολογικό απόθεμα, με σημαντικά αρχαία ναυάγια. Το σημαντικότερο είναι το ναυάγιο της Περιστέρας (τέλη 5ου αι. π.Χ.), το οποίο χαρακτηρίστηκε το 2020 ως Επισκέψιμος Ενάλιος Αρχαιολογικός Χώρος (ΦΕΚ 1972/Β/2020), υπό τη διαχείριση της Εφορείας Εναλίων Αρχαιοτήτων του Υπουργείου Πολιτισμού.

Έτσι, στην Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου συνυπάρχουν δύο καθεστώτα προστασίας. Το περιβαλλοντικό, υπό το Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας (ΥΠΕΝ) και το πολιτιστικό, υπό το Υπουργείο Πολιτισμού (ΥΠΠΟ), βάσει του Ν. 3028/2002 και του Κ.Ν. 4858/2021 για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η συνύπαρξη αυτή απαιτεί στενό συντονισμό των δύο Υπουργείων, καθώς οποιαδήποτε δραστηριότητα (κατάδυση, αλιεία, έρευνα, επίσκεψη) πρέπει να εγκρίνεται από κοινού, ώστε να διασφαλίζεται η ισορροπία μεταξύ φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και η πληρέστερη προστασία του οικοσυστήματος αλλά και της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Αναφορικά με την επιτρεπόμενη αλιεία στην περίμετρο του Θαλάσσιου Πάρκου Αλοννήσου, μέχρι τον περασμένο Μάιο, η απαγόρευση αλιείας αφορούσε ακτίνα 6 ναυτικών μιλίων (ν.μ.) από το θαλάσσιο Πάρκο.

Σύμφωνα ωστόσο με πρόσφατη Υπουργική Απόφαση (ΥΑ) από τον περασμένο Μάιο, το Υπουργείο Πολιτισμού αποφάσισε να περιορίσει την απαγόρευση για αλιεία στα 2 ν.μ., και πλέον να επιτρέπει τη διέλευση και δραστηριότητα μηχανότρων εντός του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Αλοννήσου.

Η ΥΑ επικαλείται το άρθρο 15Α του Κ.Ν. 4858/2021, βάσει του οποίου, με απόφαση του Υπ. Πολιτισμού και ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου ορίζονται οι όροι άσκησης δραστηριοτήτων, όπως η αλιεία εν προκειμένω, "για λόγους προστασίας της υποβρύχιας πολιτιστικής κληρονομιάς".

Στην συγκεκριμένη περίπτωση, ωστόσο, η επίμαχη ΥΑ απομειώνει αυθαίρετα την επιβαλλόμενη προστασία και ως εκ τούτου παραβιάζει η ίδια το άρθρο που δήθεν επικαλείται, αφού κινείται στον αντίποδα της οφειλόμενης προστασίας από τον υπ. Πολιτισμού.

Επιπλέον, η διάταξη (15Α) του Κ.Ν. 4858/2021, επουδενί δεν παρέχει εξουσιοδότηση για την τροποποίηση ειδικών περιβαλλοντικών όρων προστατευόμενων περιοχών ή των καθεστώτων αλιείας εντός αυτών, ούτε αίρει τις απαγορεύσεις που απορρέουν από τις πράξεις ίδρυσης και τους κανονισμούς λειτουργίας του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου.

Το εν λόγω άρθρο επίσης δεν έχει τη δυνατότητα να αφαιρεί τη θεσμοθετημένη αρμοδιότητα του Υπουργείου Περιβάλλοντος για τις προστατευόμενες περιοχές Natura 2000.

Πουθενά στην επίμαχη ΥΑ της Υπ. Πολιτισμού, δεν φαίνεται να ελήφθη υπόψη η σύμφωνη γνώμη του ΥΠΕΝ, γεγονός που εφόσον ισχύει, συνιστά σοβαρή

θεσμική παράλειψη και παράκαμψη της προβλεπόμενης διαδικασίας, καθώς τα δύο Υπουργεία οφείλουν να ενεργούν από κοινού όταν συντρέχει περιβαλλοντικό και πολιτιστικό αντικείμενο.

Εκτίμηση για το συμβάν έδωσε και η Διεύθυνση Αλιείας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) εισηγούμενη μάλιστα ότι «η έγκριση από το ΥΠΕΝ μίας ΕΠΜ για μία προστατευόμενη περιοχή είναι δεσμευτική μόνο απέναντι στη διοίκηση (!!))».

Εντύπωση προκαλεί, ότι στη σχετική εισήγηση του ΚΑΣ που δόθηκε για απελευθέρωση της αλιείας στον ενάλιο χώρο του Πάρκου της Αλοννήσου, αναφέρεται ότι: «τα εντοπισμένα έντεχνα ναυάγια ή θέσεις στην ευρύτερη περιοχή των Βορείων Σποράδων βρίσκονται στο σύνολό τους σε απόσταση μικρότερη των 2 ν.μ. [...]».

Πέρα από τη νομική διάσταση, η εν λόγω ΥΑ της Υπ. Πολιτισμού, προκαλεί άμεσο κίνδυνο περιβαλλοντικής υποβάθμισης του Θαλάσσιου Πάρκου με σοβαρές επιπτώσεις στο ευαίσθητο και προστατευόμενο οικοσύστημα.

Οι μηχανότρατες, με τα βαριά συρόμενα εργαλεία τους, καταστρέφουν τον πυθμένα, προκαλούν αιώρηση ιζημάτων, υποβαθμίζουν τα οικοσυστήματα των λιβαδιών Ποσειδωνίας και θέτουν σε κίνδυνο τη μεσογειακή φώκια, είδος-σύμβολο της περιοχής.

Η πρακτική αυτή, αναιρεί την ουσία της προστασίας που θεσπίστηκε με κόπο εδώ και τρεις δεκαετίες, υπονομεύοντας τη διεθνή εικόνα της χώρας στον τομέα της περιβαλλοντικής διακυβέρνησης.

Ταυτόχρονα, η επίμαχη Απόφαση εγείρει σωρεία ερωτημάτων νομιμότητας και συμβατότητας με το ελληνικό θεσμικό προστατευτικό πλαίσιο αλλά και το ευρωπαϊκό δίκαιο.

Στο άρθρο 24 του Συντάγματος, κατοχυρώνεται η υποχρέωση του κράτους για προληπτική προστασία του περιβάλλοντος. Την ίδια ώρα, το πνεύμα το νομοθέτη στον νόμο 4858/2021, ήταν η ενίσχυση της προστασίας των ενάλιων αρχαιοτήτων της χώρας.

Η εφαρμογή του άρθρου 15Α εκτός του πλαισίου της πολιτιστικής διαχείρισης και της βούλησης του νομοθέτη συνιστά καθαρή υπέρβαση εξουσίας εκ μέρους της αρμόδιας Υπουργού και απόφαση που καταστρατηγεί επί της ουσίας το προστατευτικό πλαίσιο που θέτει ο Νόμος.

Η εικόνα που αναδύεται είναι χαρακτηριστική μιας κυβέρνησης που υπόσχεται προστασία του περιβάλλοντος και ταυτόχρονα αφήνει «κερκόπορτες» ανοιχτές για τη διάβρωση αποφάσεων που έχουν να κάνουν με την προστασία του φυσικού κεφαλαίου της χώρας. Το ΥΠΕΝ προσπαθεί με προσωρινές απαγορεύσεις εδώ και χρόνια να «μπαλώσει» το θεσμικό κενό προστασίας αυτών των περιοχών, για το οποίο ευθύνεται εξ ολοκλήρου, το ΥΠΠΟ ανοίγει το δρόμο στις μηχανότρατες εντός του Εθνικού Θαλασσίου Πάρκου και το ΥΠΑΑΤ

παρεμβαίνει με εκτιμήσεις που περισσότερο θολώνουν παρά αποσαφηνίζουν το νομικό και διοικητικό πλαίσιο.

Επικρατεί διοικητικό χάος στο οποίο τα υπουργεία αλληλοαναιρούνται, αφήνοντας τον πολύτιμο βυθό έρμαιο σε αντικρουόμενες αποφάσεις και πρόχειρες πολιτικές σκοπιμότητες. Η υπόθεση αυτή δεν συνιστά μια υπηρεσιακή αστοχία, αλλά πολιτική ανεπάρκεια και συστημική αποτυχία συντονισμού της κυβέρνησης του κ. Μητσοτάκη, που εκθέτει διεθνώς τη χώρα και υπονομεύει τριάντα χρόνια προστατευτικής πολιτικής για το μοναδικό θαλάσσιο πάρκο της Μεσογείου.

Επειδή, το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου – Βορείων Σποράδων αποτελεί παγκόσμιο πρότυπο προστασίας θαλάσσιου περιβάλλοντος και πολιτιστικής κληρονομιάς.

Επειδή, η όποια αυθαίρετη μεταβολή του καθεστώτος προστασίας του, χωρίς τεκμηρίωση και χωρίς συναρμοδιότητα των αρμόδιων φορέων, πλήττει την αξιοπιστία της χώρας, ακυρώνει δεκαετίες προστατευτικής πολιτικής και απειλεί ένα ανεκτίμητο φυσικό και πολιτιστικό κεφάλαιο.

Επειδή, η κυβέρνηση οφείλει να διασφαλίσει ότι η Αλόνησος θα παραμείνει πραγματικό καταφύγιο ζωής και πολιτισμού και όχι πεδίο αυθαίρετης εκμετάλλευσης.

Ερωτώνται οι αρμόδιοι Υπουργοί:

1. Με ποια νομική βάση και ποιο σκεπτικό εκδόθηκε η Απόφαση του Υπουργείου Πολιτισμού που επιτρέπει τη διέλευση ή δραστηριότητα μηχανότρωτων στο Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου – Βορείων Σποράδων;
2. Ζητήθηκε και ελήφθη γνωμοδότηση από το Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας; Αν ναι, παρακαλούμε να κατατεθούν τα σχετικά έγγραφα.
3. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΕΠΜ για την περιοχή απαγορεύει ρητά την αλιεία με μηχανότρωτες και συρόμενα εργαλεία καθώς προκαλεί σοβαρή υποβάθμιση του θαλάσσιου πυθμένα, με βάση ποιο σκεπτικό η Υπ. Πολιτισμού μείωσε τα όρια προστασίας;
4. Πώς ερμηνεύει το Υπουργείο Περιβάλλοντος το άρθρο 15Α του Ν. 4858/2021 σε σχέση με το υφιστάμενο πλαίσιο προστασίας περιοχών Natura 2000;
5. Ζητήθηκε γνωμοδότηση της Διεύθυνσης Αλιείας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων για την έκδοση της ΥΑ και αν ναι, από ποιόν;
6. Γνωρίζει το ΥΠΑΑΤ το περιεχόμενο της εισήγησης της εν λόγω Διεύθυνσης;

7. Προτίθεται η κυβέρνηση να προβεί σε άμεση ανάκληση της απόφασης και σε θεσμική αποσαφήνιση των ορίων αρμοδιοτήτων μεταξύ Πολιτισμού και Περιβάλλοντος, ώστε να αποτραπούν παρόμοιες παρεμβάσεις στο μέλλον;
8. Θα ενισχυθούν οι μηχανισμοί φύλαξης του Θαλάσσιου Πάρκου και η εποπτεία του από τις αρμόδιες αρχές, για την αποτροπή παράνομης αλιείας και την αποτελεσματική του ευαίσθητου οικοσυστήματος και των ενάλιων αρχαιοτήτων;

Αίτηση Κατάθεσης Εγγράφων (Α.Κ.Ε.)

Παρακαλούνται οι αρμόδιοι Υπουργοί να καταθέσουν στη Βουλή:

1. Την απόφαση του Υπουργείου Πολιτισμού με βάση την οποία επιτράπηκε η δραστηριότητα μηχανότρωτων σε ακτίνα 2 ν.μ. από το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο, με το συνοδό σκεπτικό αυτής.
2. Τη σχετική γνωμοδότηση και το πρακτικό συνεδρίασης του ΚΑΣ.
3. Τις σχετικές γνωμοδοτήσεις ή πρακτικά συνεδριάσεων του ΥΠΕΝ, εφόσον υπάρχουν.
4. Τυχόν Μελέτες ή άλλες επιστημονικές εισηγήσεις που να τεκμηριώνουν την εν λόγω απόφαση, παρά την ύπαρξη της ΕΠΜ για την περιοχή.
5. Σχετική γνωμοδότηση του ΥΠΑΑΤ με το αίτημα αυτής, εφόσον υπάρχουν.
6. Εκθέσεις ή πορίσματα ελέγχων του Λιμενικού Σώματος και της Διεύθυνσης Αλιείας σχετικά με περιστατικά παράνομης αλιείας στην περιοχή από το 2022 έως σήμερα.

**Οι ερωτώντες βουλευτές
Μεϊκόπουλος Αλέξανδρος
Βέττα Καλλιόπη
Ζαμπάρας Μίλτος**